

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse

Dato	Sagsbehandler	e-mail	Sagsnr.
Oktober 2015	Berit Bjerre Handberg Karen Norberg	Karen.norberg@stab.rm.dk	1-30-72-155-07

Notat

Videreuddannelsessekretariatets involvering i uddannelse af udenlandsk uddannede læger i Videreuddannelsesregion Nord

Indledning

Notatet beskriver hvordan Videreuddannelsessekretariatet i Videreuddannelsesregion Nord er involveret i uddannelsesansættelser af læger med universitets- og eventuelt speciallægeuddannelse fra udlandet, samt hvordan Videreuddannelsessekretariatet kommunikerer til andre instanser i løbet af processen.

Hensigten med notatet er at give en indføring i området vedr. uddannelse af udenlandsk uddannede læger til gavn for postgraduate kliniske lektorer (PKL'er), uddannelsesansvarlige overlæger, afdelingsledelser, HR-afdelinger og andre aktører i Videreuddannelsesregion Nord, der har brug for et samlet overblik. Det er vigtigt at bemærke, at notatet ikke kan træde i stedet for Sundhedsstyrelsens regler og vejledninger på området. Notatet er således ikke en udtømmende gennemgang af reglerne på området, men en overordnet indføring i hvordan uddannelse af udenlandske læger administreres i Videreuddannelsesregion Nord.

På følgende links ses Sundhedsstyrelsens vejledning til personer, der søger autorisation på baggrund af udenlandsk uddannelse: <https://sundhedsstyrelsen.dk/da/uddannelse-autorisation/autorisation/soeg-autorisation-udenlandsk-uddannet/læge> samt Sundhedsstyrelsens vejledning om meritvurdering:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=145328>. Disse vejledninger er centrale ved ansættelse af udenlandsk uddannede læger i uddannelsesstillinger.

Generelt om ansvar ved autorisation, godkendelse og ansættelse af uddannelseslæger

Overordnet varetages godkendelse af lægers udenlandske universitets- og speciallægeuddannelse af Sundhedsstyrelsen, som også er den myndighed, der udsteder autorisation som læge (evt. evalueringsautorisation og midlertidig autorisation), tilladelse til selvstændigt virke og speciallægeanerkendelse efter ansøgning til Sundhedsstyrelsen efter gældende regler (autorisationsloven, EU-direktivet, tredjelandsbekendtgørelsen og Nordisk overenskomst).

Alle uddannelsesafdelinger og uddannelsesforløb godkendes af Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse (via Videreuddannelsessekretariatet), som således har ansvaret for tilrettelæggelse af de individuelle uddannelsesforløb og varetagelsen af meritafgørelser samt rådgivning til uddannelsessteder og uddannelseslæger.

Ansættelsesstederne har ansvar for at sikre, at læger der ansættes har de relevante godkendelser af uddannelse, autorisation som læge samt det nødvendige uddannelses- og kompetenceniveau til at bestride de givne opgaver. Vurderingen af lægers kompetenceniveau er et ledelsesansvar.

Sundhedsstyrelsen har i 2013 udgivet rapporten: Ansættelse af Sundhedsfagligt Personale – gode råd og præciseringer, som beskriver arbejdsgiverens ansvar ved ansættelser af sundhedsfagligt personale. Rapporten ses på følgende link:

<https://sundhedsstyrelsen.dk/da/udgivelser/2013/ansaettelse-af-sundhedsfagligt-personale>

Opbygning af autorisationssystemet i Danmark

Når en medicinstuderende i Danmark har bestået medicinsk embedseksamen og aflagt lægeløfte, udsteder Sundhedsstyrelsen på denne baggrund, autorisation som læge til lægen.

I Danmark er lægers speciallægeuddannelse efter universitetet bygget op af tre elementer; Klinisk Basisuddannelse (KBU) på to gange 6 måneders ansættelse, introduktionsstilling som varer 6-12 måneder afhængigt af speciale og hoveduddannelse som varer 4-5 år, afhængigt af speciale. Hoveduddannelsen er én sammenhængende ansættelse bestående af en række delansættelser på forskellige uddannelsessteder. Hvert af de tre uddannelseselementer har sin bestemte funktion. En gennemført KBU er et krav for, at lægen kan få tilladelse til selvstændigt virke. Introduktionsuddannelsen giver adgang til at søge hoveduddannelse, og en godkendt hoveduddannelse giver adgang til at søge speciallægeanerkendelse.

Ansættelse i uddannelsesstillinger

KBU-ansøgere vælger efter tur, tildelt ved lodtrækning, de stillinger regionerne opslår. Introduktionsstillingerne opslås af uddannelsesstederne/regionerne, som varetager ansættelsesproceduren. Ved ansættelse til hoveduddannelse håndterer Videreuddannelsessekretariatet ansættelsesprocessen og udarbejder ansættelses- og uddannelsesaftaler. Et samlet ansættelsesudvalg vurderer og prioriterer ansøgerne, og Videreuddannelsessekretariatet involveres i løbet af uddannelsesforløbet, såfremt der er behov for ændringer i forløbet, fx forlængelse af forløbet grundet barsel, sygdom eller manglende opnåelse af kompetencer.

Godkendelse af uddannelse

Præmissen for alle uddannelsesstillinger og alle uddannelsesforløb i speciallægeuddannelsen er, at uddannelseslægen skal opnå bestemte målbeskrevne kompetencer indenfor den givne tidsramme for uddannelsesansættelsen.

Bedømmelsen af, om den enkelte læge opnår de krævede kompetencer, foregår på uddannelsesstederne og forudsætter, at både vejlederen og den uddannelsesansvarlige overlæge godkender, at lægen har opnået de krævede kompetencer.

Godkendelse af uddannelse for læger der er uddannet i udlandet

Læger med udenlandsk universitets- og eventuel speciallægeuddannelse kan, såfremt de søger herom, indplaceres i det danske autorisationssystem.

Sundhedsstyrelsen har defineret to grupper af udenlandske læger: EU/EØS-læger og tredjelandslæger. Tredjelandslæger er af Sundhedsstyrelsen defineret som læger, der er

uddannet uden for Norden og EU/EØS. Nedenfor beskrives proceduren, som læger i hver af disse to grupper skal følge, for at kunne få autorisation som læge, tilladelse til selvstændigt virke og speciallægeanerkendelse i Danmark.

EU/EØS-læger (EU-læger samt læger fra Schweiz, Liechtenstein, Island og Norge)

Læger fra EU/EØS-lande skal indsende dokumentation for deres universitetsuddannelse og eventuelle speciallægeuddannelse til Sundhedsstyrelsen¹, som på baggrund heraf tillader dansk autorisation, tilladelse til selvstændigt virke og evt. speciallægeanerkendelse. Speciallægeanerkendelse kan kun ske i specialer, der er godkendte selvstændige specialer i Danmark. Hvis lægen får tilladelse til selvstændigt virke eller speciallægeanerkendelse kan lægerne søge ansættelse på hospitalerne på lige fod med danske læger. Hvis lægen ikke er klar til at få tilladelse til selvstændigt virke, skal lægen selv søge ansættelse i et KBU-forløb på godkendte uddannelsessteder. KBU-forløbet skal godkendes af Videreuddannelsessekretariatet før lægen søger om midlertidig autorisation hos Sundhedsstyrelsen. Kravene til KBU-forløbet er de samme som ved danske lægers KBU-forløb og dokumentationen (logbog og attestation for tidsmæssigt gennemført uddannelseselement) er også tilsvarende. Lægen sender ved forløbets afslutning ansøgning om tilladelse til selvstændigt virke til Sundhedsstyrelsen.

Det skal bemærkes, at Sundhedsstyrelsen i forbindelse med udstedelse af autorisation til EU/EØS-læger ikke kan stille krav om bestået sprogrøve i dansk eller om kendskab til det danske sundhedsvæsen. Det påhviler således ansættelsesstederne at sikre, at lægerne kan udføre deres arbejde i Danmark på et tilfredsstillende niveau, herunder at de sproglige og kommunikative færdigheder er tilstrækkelige til at varetage arbejdet som læge.

Tredjelandslæger

Når læger fra tredjelandslande ønsker at opnå autorisation som læge i Danmark, skal de først indsende dokumentation for deres universitetsuddannelse og eventuelle speciallægeuddannelse til Sundhedsstyrelsen². Sundhedsstyrelsen foretager en individuel vurdering af ansøgerens uddannelse, der i al væsentlighed skal svare til en dansk uddannelse. Såfremt dokumentationen godkendes, kan lægerne påbegynde Sundhedsstyrelsens kurser for tredjelandslæger. Kurserne foregår lokalt ved fx lokale sprogcentre og tager ca. to år at gennemføre. Lægerne skal bestå prøver i dansk, medicin og sundhedslovgivning. Når alle prøver er bestået, modtager lægerne et såkaldt "tillykkebrev" fra Sundhedsstyrelsen. Brevet beskriver, hvad den enkelte læge skal gøre for at komme videre i sin autorisationsproces.

For alle læger på dette niveau er næste skridt, at indgå i en evalueringsansættelse, som de selv skal søge ved uddannelsessteder i videreuddannelsesregionerne. Der er to typer af evalueringsansættelser, en for ikke-speciallæger og en for speciallæger.

Evalueringsansættelse for ikke-speciallæger fra tredjelandslande med henblik på opnåelse af selvstændigt virke i Danmark

Evalueringsansættelsen består af to ansættelser af 6 måneders varighed, hvorunder lægen opnår kompetencer svarende til den danske KBU. Lægen skal selv søge evalueringsansættelse ved uddannelsessteder, der er godkendt til at indgå i KBU. Evalueringsansættelsen skal påbegyndes senest 12 måneder efter, at Sundhedsstyrelsens prøver er beståede og lægen har fået sit "tillykkebrev". Når lægen har indgået en aftale med et uddannelsessted, skal lægen søge om, at evalueringsansættelsen godkendes af Videreuddannelsessekretariatet (for læger i Region Midtjylland) eller hos Lægelig Uddannelse, Sundhedsplanlægning (for læger i Region Nordjylland). Videreuddannelsessekretariatet/Lægelig Uddannelse, Sundhedsplanlægning modtager i den forbindelse følgende dokumentation: lægens "tillykkebrev" fra Sundhedsstyrelsen og et bevis (fx ansættelses-

¹ Komplet liste over krav til dokumentation samt ansøgningskema ses på dette link:

<https://sundhedsstyrelsen.dk/da/uddannelse-autorisation/autorisation/soeg-autorisation-udenlandsk-uddannet/laege>

² Se note 1

brev) fra uddannelsesstedet på, at den pågældende læge ansættes i evalueringsansættelse.

Videreuddannelsessekretariatet/Lægelig Uddannelse, Sundhedsplanlægning sikrer, at uddannelsesstedet er bekendt med kravene til evalueringsansættelser, som er følgende:

- Uddannelsesstedet skal 3 gange i løbet af de 12 måneders samlede evalueringsansættelse indsende evalueringer til Sundhedsstyrelsen om lægens kompetencer og progression
- Der skal foreligge en individuel uddannelsesplan for lægens uddannelse på uddannelsesstedet
- Lægen skal have vejledning og supervision under hele evalueringsansættelsen
- Lægen skal gennemføre de obligatoriske kurser for KBU

Når disse forhold er på plads godkender Videreuddannelsessekretariatet/Lægelig Uddannelse, Sundhedsplanlægning evalueringsansættelsen og giver besked herom til uddannelsesstedet, Sundhedsstyrelsen og lægen selv. Lægen kan nu søge om evalueringsautorisation hos Sundhedsstyrelsen. Efter lægen har fået evalueringsautorisation kan lægen påbegynde evalueringsansættelserne. Der må højst være 3 måneder mellem de to evalueringsansættelser.

Hvis Sundhedsstyrelsen i løbet af en evalueringsansættelse modtager en negativ evaluering fra uddannelsesstedet, vil Sundhedsstyrelsen efter dialog med uddannelsesstedet tage stilling til det videre forløb - og meddele lægen hvad der skal ske. Hvis det vurderes, at lægen ikke vil kunne forbedre sine kompetencer, afbrydes ansættelsen.

Når evalueringsansættelsen er gennemført og godkendt af den uddannelsesansvarlige overlæge og Sundhedsstyrelsen, kan lægen ansøge om tilladelse til selvstændigt virke ved Sundhedsstyrelsen. Udenlandske læger, der har opnået tilladelse til selvstændigt virke på baggrund af evalueringsansættelse skal påbegynde deres hoveduddannelse senest fire år efter de har fået tilladelse til selvstændigt virke som læge. Denne regel svarer til femårsfristen for danske læger, hvor lægerne ligeledes har fire år efter KBU til at søge hoveduddannelse.

Evalueringsansættelse for udenlandske speciallæger fra trejdelandslande med henblik på opnåelse af selvstændigt virke og eventuelt speciallægeanerkendelse i Danmark

For læger, der allerede er speciallæger i deres hjemland i et speciale, der også er et selvstændigt speciale i Danmark er evalueringsansættelsen kun på 6 måneder. Evalueringsansættelsen for speciallæger kan have to funktioner, dels opnåelse af tilladelse til selvstændigt virke og dels vurdering af om lægen kan speciallægeanerkendes i Danmark.

Hvis lægen kun ønsker at opnå tilladelse til selvstændigt virke kan evalueringsansættelsen foregå på alle uddannelsessteder, der er godkendt til at have KBU. Ansættelsen vil da forløbe som beskrevet for ikke-speciallæger kun med den undtagelse, at ansættelsen er på i alt 6 måneder.

Hvis lægen ønsker både at opnå tilladelse til selvstændigt virke og at blive afprøvet i forhold til at opnå speciallægeanerkendelse i sit speciale, skal ansættelsen foregå på et uddannelsessted, der er godkendt til at have hoveduddannelse i det pågældende speciale. Det er Videreuddannelsessekretariatet, der godkender uddannelsesansættelsen. Region Nordjylland, Lægelig Uddannelse, Sundhedsplanlægning orienteres om godkendelser af evalueringsansættelser for udenlandsk uddannede speciallæger i Region Nordjylland. Som ved ikke-speciallæger skal der i løbet af ansættelses indsendes evalueringer til Sundhedsstyrelsen med henblik på opnåelse af tilladelse til selvstændigt virke. Samtidig afprøves lægen i de kompetencer, der er beskrevet i specialets målbeskrivelse for introduktions- og hoveduddannelsen. Hvis en læge vurderes at besidde nogle eller alle af kompetencerne i specialets målbeskrivelse, kan den uddannelsesansvarlige overlæge underskrive disse i logbogen.

Når evalueringsansættelsen godkendes og afsluttes, er lægen klar til at søge tilladelse til selvstændigt virke hos Sundhedsstyrelsen. Hvis alle specialets kompetencer og teoretiske krav er opnået, er lægen også klar til at søge speciallægeanerkendelse. Hvis uddannelsesstedets uddannelsesansvarlige overlæge har vurderet, at lægen mangler kompetencer for at kunne blive speciallæge i Danmark, kan lægen ansøge om at få sin sag meritvur-

deret ved Videreuddannelsessekretariatet med henblik på at opnå de manglende kompetencer i et forkortet uddannelsesforløb.

Meritoverførsel af delvise eller hele speciallægeuddannelser fra udlandet

Både EU/EØS-læger og tredjelandslæger kan søge om meritoverførsel på baggrund af delvise eller hele speciallægeuddannelser fra udlandet. Tredjelandslæger (både speciallæger og ikke-speciallæger) kan ansøge om meritoverførsel i slutningen af deres evalueringsansættelser.

Ved ansøgning om meritoverførsel indsender lægen en ansøgning til Videreuddannelsessekretariatet med dokumentation for, og beskrivelse af de stillinger i udlandet, som skal indgå i meritvurderingen. Videreuddannelsessekretariatet vil bede specialets PKL om at vurdere hvilke dele af den danske speciallægeuddannelse, der kan erstattes med meritoverført uddannelse fra den udenlandske speciallægeuddannelse. Hvis lægen er speciallæge fra et tredjelandsland og har været i evalueringsansættelse på et godkendt uddannelsessted indenfor specialet, kan Videreuddannelsessekretariatet også bede den uddannelsesansvarlige overlæge om en udtalelse om lægens virke i evalueringsansættelsen og lægens kompetencer i forhold til specialets målbeskrivelse.

På baggrund af PKL's indstilling om merit udfærdiger Videreuddannelsessekretariatet en meritafgørelse, som beskriver præcist:

- 1) hvilke kompetencer i den danske speciallægeuddannelse (introduktions- og hoveduddannelse) som lægen får merit for og hvor meget den danske speciallægeuddannelse som følge heraf forkortes
- 2) hvilke kurser og forskningstræning i den danske speciallægeuddannelse, som lægen eventuelt kan erstatte med merit overført fra sin udenlandske speciallægeuddannelse
- 3) hvilke ansættelser og teoretisk forløb lægen skal gennemføre for at få godkendt sin introduktionsuddannelse eller have adgang til at søge om speciallægeanerkendelse

Meritafgørelsen sendes af Videreuddannelsessekretariatet til Sundhedsstyrelsen, lægen selv og specialets PKL. Lægen skal selv skaffe sig de beskrevne ansættelser og kurser. Videreuddannelsessekretariatet godkender meritansættelserne undervejs. Ved godkendelser af meritansættelser i Region Nordjylland orienteres Lægelig Uddannelse, Sundhedsplanlægning.

Såfremt meritafgørelsen lyder på, at lægen skal gennemføre 24 måneder eller kortere tids uddannelsesansættelse på hoveduddannelsesniveau for at kunne søge speciallægeanerkendelse kan lægen, hvis Videreuddannelsessekretariatet finder det hensigtsmæssigt, selv tilvejebringe ansættelserne. Hvis meritafgørelsen lyder på at lægen skal gennemføre mere end 24 måneders ansættelse, skal lægen søge hoveduddannelse på lige fod med læger uddannet i Danmark.

Ansættelse af sundhedsfagligt personale uden dansk autorisation

Videreuddannelsessekretariatet bliver jævnligt rådspurgt om mulighederne for at ansætte personer med udenlandsk kandidatgrad i medicin og eventuel udenlandsk speciallægeuddannelse, som endnu ikke har opnået dansk autorisation som læge. Dette område ligger udenfor uddannelsesområdet og er af ansættelsesretslig karakter og varetages dermed af de politiske regioner.

Men da disse ansættelser, ofte fx i form af praktikophold, kan være den uformelle start på et senere formelt uddannelsesforløb, har Videreuddannelsessekretariatet nedenfor beskrevet en overordnet indføring i området.

Sundhedsfagligt personale, som endnu ikke har opnået dansk autorisation, kan ansættes eller være i praktik på danske hospitaler/praksisser som "lægens medhjælp". Det vil sige, at ansættelsesstedets ledende overlæge har det fulde ansvar for personens arbejde på ansættelsesstedet. Der er bestemte funktioner, som ikke må udføres, fx udskrivelse af medicin og udstedelse af dødsattester, men derudover kan udenlandsk uddannede sundhedsfaglige personer arbejde svarende til deres kvalifikationer og kompetencer. Det er

ansættelsesstedet, der vurderer lægens kvalifikations- og kompetenceniveau, sikrer at det sprogmæssige niveau er tilfredsstillende samt påtager sig ansvaret for personens oplæring og opgaveløsning. Reglerne for lægens medhjælp er beskrevet i Sundhedsstyrelsens vejledning herom: <https://sundhedsstyrelsen.dk/da/uddannelse-autorisation/autorisation/autorisation-og-pligter/brug-af-medhjælp>

Uhensigtsmæssige uddannelsesforløb

Præmissen for alle uddannelsesansættelser er, at en lægen skal opnå bestemte målbeskrevne kompetencer indenfor den tidsramme, som den pågældende uddannelsesdelansættelse har. Hvis en uddannelse ikke kan godkendes i henhold til ovenstående præmisser, betegnes uddannelsesforløbet som uhensigtsmæssigt. Et uhensigtsmæssigt uddannelsesforløb kan skyldes flere faktorer, fx:

- Dårlige kommunikative evner, herunder sprogkunderskaber
- Dårlige samarbejdsevner
- Utilstrækkelig medicinsk viden
- Dårligt håndslag
- Utilstrækkeligt overblik og manglende lederevner

Alle uhensigtsmæssige uddannelsesforløb håndteres ens, uanset om lægen er uddannet i udlandet eller i Danmark.

Videreuddannelsessekretariatets notat om uhensigtsmæssige uddannelsesforløb beskriver, hvordan uhensigtsmæssige uddannelsesforløb håndteres og hvem der skal involveres og informeres. Notatet kan ses på Videreuddannelsessekretariatets hjemmeside <http://www.videreuddannelsen-nord.dk/>

Yderligere information

Sundhedsstyrelsens information til udenlandsk uddannede læger, der ønsker at søge autorisation som læge i Danmark, ses her: <https://sundhedsstyrelsen.dk/da/uddannelse-autorisation/autorisation/soeg-autorisation-udenlandsk-uddannet>

Sundhedsstyrelsens vejledning om meritvurdering beskriver hvilke udenlandske ansættelser, der kan være meritgivende samt hvilken dokumentation lægen skal fremsende for at kunne søge merit. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=145328>